

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΧΙΜΑΙΡΑ

Νικολός ο Τάταρης, πρωτομάστορας στο μικρό σαπουναρείο του σιόρ Γιαννάκη του Κλοντηρά, ένα βράδυ, εκεί που κάθονταν οι δυό τους παράμερα στο καφενοδάκι της Στράτα-Μαρίνας, κοντά στον Άμμο, μίλησε στον παρτινέβελο έτσι:

— Έσύ τώρα ξεδουλεύεις άπάνου από πεντακάσια φράγκα τὸ μῆνα, καὶ ἔγῃς χαρισάμενα μὲ τὴ φαμίλια σου, καὶ βάνεις καὶ ἐγὴ μπάντα τὰ μισά. Ἀγόρασες τόπο ἐπὶ τὴ Στράτα-Μαρίνα καὶ μεθαύριο θὰ χτίσης παλατσόνι. Ἀργότερα μπορεὶ νάγοράσης κι' ἀμπέλι καὶ χωράφι. Κι' ἡ φάμπρικα ὄλο θὰ δουλεύῃ, γιὰ νὰ σὲ πλουταίνῃ περισσότερο. Ἐμεῖς ὅμως, οἱ ἀθρώποι σου, οἱ δουλευτάδες σου, οἱ ὑπάλληλοι σου, εἴμαστε δυστυχισμένοι. Τί νὰ μοῦ κάμουν ἐμένα ὀγδοῆντα φράγκα τὸ μῆνα, ποῦ τρέφω καὶ φαμίλια μεγαλείτερη ἀπὸ τὴ δική σου; Μὲ τούτη τὴν ἀκρίβεια, εἶνε καὶ νύχτες ποῦ κοιμώμαστε μὲ ψωμοτύρι. Στοχάσου τώρα πῶς ζοῦνε οἱ ἄλλοι, ποῦ παίρνουν λιγώτερο. Ἐσύ ὅμως, μὲ τὴ δουλειά μας, μὲ τὸν κόπο μας, ἔχεις τὰ παραπανιστά. Ἡ φάμπρικά σου, σιόρ Γιαννάκη μου, κάνει μοναχά ἕναν ἄθρωπο εὐτυχισμένο, ἐσένα' κι' ἄλλους δέκα κοντά σου συφοριασμένους, ἐμᾶς. Κι' ὅμως ἐμεῖς δουλεύομε, ἐσύ κάθῃσαι... Πῆς μου τώρα, ἐπὶ τὴ συνείδησή σου, ἐτσι ἐπὶ τὴν ψυχὴ ποῦ θὰ παραδώσης, εἶνε δίκιο τέτοιο πρᾶμμα; Γιατί ἐσύ κι' ἔγῃ καὶ ἔμεῖς; Ἀθρώποι δὲν εἴμαστε; χριστιανοὶ δὲν εἴμαστε; λομπαρδιανοὶ δὲν εἴμαστε; Τί, ἐπειδὴς εὐρηκες ἀπὸ τὸν πατέρα σου — θεὸς χωρὲς τὸν τὸν καλὸ ἄθρωπο, — ἐκεῖνο τὸ σπίτι ἐπὶ τὴν Πλατεῖα-Ροῦγα, καὶ τὸ πούλησες γιὰ τὴν ὑποθηκισασμένο, μὰ σοῦ μείνανε λίγα ὄβολα, ἀφοῦ ἐπλήρωσες σὰ γαλαντόμος τσοῦ δανειστάδες, καὶ μπόρεςες μὲ δαῦτα νάγοράσης μία βολὰ τὰ σύνεργα καὶ τὰ χρειάζόμενα, νὰ νοικιάσης τὸ κατώϊ καὶ νὰ κάμῃς, παναπῆ, τὴ φάμπρικα, γι' αὐτὸ στοχάζῃσαι πῶς μπορεῖς νὰ πλουταίνῃς μὲ τὴ δυστυχία μας; Γιὰ

σκέψου το, σιόρ Γιαννάκη: τὸ θέλει ὁ Θεός; ... Θὰ μὸυ πῆς: ἔτσι γένηται παντοῦ καὶ πάντα. Τὸ ξέρω' μὰ τί βγαίνει; Τὸ κακὸ καὶ τὰδικο τοῦ κόσμου σὲ μποδάει ἐσένα, τὸν καλὸ ἄθρωπο, τὸ χριστιανό, νὰ ἰδῆς τὸ σωστὸ καὶ τὸ δίκιο; ... Καὶ ξέρεις ποῖο εἶνε τὸ δίκιο, τὸ θεάρεστο, τὸ χριστιανικό, σιόρ Γιαννάκη; Νὰ μοιραζόμαστε. "Ὁχι οἱ δύο μας, παρὰ οὔλοι. Κι' ὅπως ζῆς τοῦ λόγου σου, χωρὶς νὰ φτῆς αἷμα, νὰ ζοῦμε καὶ μεῖς. Νᾶμαστε, δέκα κ' ἕνας, ἔντεκα εὐτυχισμένοι. Μόνο ποῦ ἐμεῖς θὰ δουλεύουμε πάλι σὰν πρῶτα, ἐνῶ τοῦ λόγου σου θὰ κάθεται νὰ μᾶς κυττᾶς. Μὰ καὶ τοῦτο δίκιο, γιὰτὶ μὲ τὰ ὀβολὰ σου ἐσὺ μᾶς ἔδωσες τὸν τρόπο νὰ δουλέψουμε καὶ νὰ ζήσουμε. "Ἐκαμες, παναπῆ, τῆ φάμπρικα; ἔχε καὶ σὺ τὴν ἀνάπαψή σου. Τρῶς χωρὶς νὰ κοπιᾶζης, σοῦ μερτάρει. Μὰ τίποτ' ἄλλο. "Ἐτσι;

— Μπράβο, Νικολό! ἀποκρίθηκε ὁ σιόρ Γιαννάκης ὁ Κλοντηρᾶς. "Ὅστε παναπῆ, ἀπὸ αὔριο — εἶνε κηρόλας καὶ Δευτέρα, — οἱ φαμπρικάντηδες πρέπει νὰ μοιράζουμε μὲ τσοῦ δουλευτάδες μας.

Ἐπρωτομάστορας ἔσκασε τὰ γέλια.

— Ἄμῃ τί νὰ ποῦμε γιὰ νὰ γελάσουμε; εἶπε. Δὲ βαρυσάει, ἀφέντη; Κάνε τῆ δουλειά σου. Μπαρτζολετάρησα γιὰ νὰ περάση ἢ ὦρα... Καὶ πέρασε, ἀλήθεια. Καληνύχτα, σιόρ Γιαννάκη. Πᾶω γιὰτὶ θὰ μὲ περιμένῃ ἡ Νικολίνα. Κουνουπίδι ἔβρασε ἀπόψε καί, περνώντας ἀπὸ τοῦ Ριδερένσα, θὰ πάρω δύο δεκαρῶνε σολομό. Ζοῦμε καὶ μεῖς, ζοῦμε! Μῆν ἀκοῦς!..

* * *

Ἐπιπλέον ὁ Γιαννάκης ὁ Κλοντηρᾶς, ὁ φαμπρικάντης τοῦ σαπουνοῦ, εἶχε ἀκούσῃ καὶ τὰ λόγια τοῦ Νικολοῦ τοῦ Τάταρη, τὰ πρωτάκουστα, τοῦ εἶχαν ἀκμῆ μεγάλη ἐντύπωση... μὰ πολὺ μεγάλη.

Τὰ συλλογίσθηκε ἀκόμα μιὰ δλᾶκαιρη ὦρα, καθισμένος ἐκεῖ μονάχος στὰ σκοτεινά, στὸ παράμερο τραπεζάκι τοῦ καφενέ καὶ κυττάζοντας τὴν ἡσυχη θάλασσα, ποῦ μαύριζε ὀλοένα. Τὰ συλλογίσθηκε κι' ὅλη νύχτα στὸ σπῆτι του, στὸ κρεββάτι του, τὰ συλλογίσθηκε καὶ τὴν ἄλλη μέρα, καὶ τὴν ἄλλη...

Παράξενος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ Γιαννάκης ὁ Κλοντηρᾶς. Ἄμα τοῦλεγεσ ἕνα πρᾶμμα, κι' ἀστεῖο νάταν, ἐννοοῦσε νὰ βρῆ τὴν ἀκρῆ. Γιὰτ' ἤξερε πὼς ἡ μεγαλειότερες ἀλήθειες, καμμιά φορά, εἶναι ἀρχῆ, καὶ μάλιστα ἀπὸ κατώτερους, ἀπὸ ταπεινοὺς ἀνθρώπους, λέγουν-ἔτσι, σὰ *μπαρτζολετές*. Καὶ τί παναπῆ πὼς *μπαρτζολετάρησε* ὁ Τάταρης, ἀφοῦ ἔλεγε πρᾶγματα σωστά; Μὰ σίγουρα πὼς αὐτὸ θάταν τὸ δίκιο, τὸ θεάρεστο καὶ τὸ χριστιανικό: νὰ ζοῦνε κι' οἱ ἄλλοι, ποῦ δούλευαν, ὅπως ζοῦσε κι' αὐτὸς ποῦ τοὺς ἔδινε τὸν τρόπο. Κι' ἀλήθεια ποῦ ἔπρεπε νὰ τοῦ φαίνεται ἀρκετό, γιὰ τὰ ὀβολὰ του, ποῦ αὐτὸς δὲν θᾶκανε ἄλλη δουλειά, παρὰ νὰ τοὺς ἐπιδλέπη, νὰ τοὺς διευθύνῃ, νὰ κρατῆ τοὺς λογαριασμοὺς καὶ νὰ τοὺς πλερώνῃ. Μικρὸ ἦταν;...

Κι' ἐπιτέλους βρῆκε τὴν ἄκρη: "Ἄν ἦταν χριστιανός, τίμιος ἄνθρωπος καὶ καλὸς λομπαρδιανός, δημοκράτης, ἔπρεπε νὰ κάμη ὅπως τοῦπε ὁ Νικολός ὁ Τάταρης: νὰ μοιράζεται τὰ κέρδη τῆς φάμπρικας μὲ τοὺς συντρόφους του. Τί θὰ πῆ πῶς δὲν τῶκανε κανέναν; θὰ τῶκανε πρῶτος αὐτός. Θᾶδινε τὸ καλὸ παράδειγμα εἰς τὴν κοινωνία, εἰς τὸν τόπο. Καὶ θὰ τὸν εὐλογοῦσε εἰς τὴν ζωὴν ὁ κόσμος, ἡ φτωχολογία, καὶ μετὰ θάνατο, ὁ Χριστός, — γιατί ὁ σιὸρ Γιαννάκης ἦταν πάρα πολὺ θρησκός, — θὰ τοῦ ἄνοιγε τὸν Παράδεισο.

Καὶ μιὰ μέρα, ἀπομεσήμερο, πρὶν ξαναρχίσῃ ἡ δουλειὰ εἰς τὴν μικρὴν φάμπρικαν, μάζωξε τοὺς δουλευτάδες του εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά, ἀπὸ σήμερον εἴμαστε συντρόφοι. "Ὅ,τι ξεδουλεύει τὸ σαπουναρεῖο, θὰ τὸ μοιραζόμεστε χριστιανικά. Τὸ ἴδιον θὰ παίρνομε οἱ: Δὲν θὰ σᾶς κρατῶ παραπάνου, παρὰ πενήντα φράγκα τὸ μῆνα, γιὰ τὰ σύνεργα καὶ γιὰ τὸ νοίκι τοῦ κατωγιτοῦ. Τᾶλλα δικά σας καὶ δικά μου. Νὰ τὰ δευτέρια μου' ὁ Νικολός ὁ Τάταρης, ποῦ ξέρει γράμματα, θὰ τὰ κυττάξῃ σὰν ἀντιπρόσωπός σας. "Ὅλοι ἐδῶ-μέσα θάμαστε ἴσιοι κι' ὅμοιοι. Ἀπὸ τὸ Νικολό, τὸν πρωτομάστορα, ποῦ ξέρει τὴν τέχνην κ' ἐτοιμάζει τὸ καζάνι, ὡς τὸν Πέτρο ποῦ τὰνατακώνει, κι' ὡς τὸν Ἀλέξαντρο ποῦ τὰδειάζει εἰς τῆς τζιθιέρες, κι' ὡς τὸ Νιόνιο ποῦ χτυπάει τῆς βούλες εἰς τὸ σαποῦνι, κι' ὡς τὸ Ντάντο ποῦ τὸ κόβει πλάκες. Ἀπὸ σήμερον εἴμαστε συντρόφοι. Ἔτσι τὸ θέλει ὁ Θεός!

Κ' ἔτσι ἔγεινε, γιατί τὸ ἤθελε προπάντων ὁ σιὸρ Γιαννάκης. Τοῦ κάκου ὁ Νικολός ὁ Τάταρης, τρέμοντας μὴ τὸν ἐπῆρε εἰς τὸ λαϊκὸ του, θέλησε ἀπὸ τοῦ παραστήσει πῶς θάκανε μιὰ τρέλλα, βουρλισία, γιατί ὅσα τοῦ εἶχε πῆ τὴν Κυριακὴν τὸ βράδυ, δὲν εἶχαν καμμιὰ βάση, δὲν τὰ πίστευε οὔτε ὁ ἴδιος. Ἔτσι τοῦρθαν μιὰ στιγμὴ εἰς τὸ νοῦ του, χωρὶς κι' αὐτός νὰ ξέρῃ πῶς κι' ἀπὸ τί. "Ὁ Γιαννάκης ὁμως τοῦ ἀπαντοῦσε, πῶς ἦταν Θεοῦ φῶτιση καὶ πῶς ὁ Χριστός ὁ ἴδιος τὸν ἔκαμε ὄργανό του, γιὰ νὰ γίνῃ εἰς τὸν κόσμον ἓνα καλὸ. Τελοςπάντων, ὁ ἀγαθὸς φαμπρικάντης ἐπέμεινε τόσο πολὺ, ὥστε κι' ὁ πρωτομάστορας ἀναγκάσθηκε νὰ υποκύψῃ καὶ νὰ πάρῃ μὲ τὰ σωστά του τὸν καινούργιον ρόλον ποῦ τοῦ λάχαινε τώρα: τοῦ ἀντιπρόσωπου τῶν ἐργατῶν.

«Ποῖος ξέρει, ἔλεγε. Μπορεῖ νὰνε κ' ἔτσι. Γιὰ, νὰ ἰδοῦμε... τί θὰ ἔβγῃ κι' ἀπ' αὐτό;»

Ὁ Καραντζιᾶν
τοῦ «Πανελληνίου»

Κ' ἡ πρώτη ιδέα τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἡ ἀγνώριστη, ποῦ γεννήθηκε ἔτσι αὐθόρμητα, ἀσυνειδητα, ἐπὶ τὴν ψυχὴ ἑνὸς ἐργάτη, καὶ ποῦ τὴν εἶπε σὰ *μπαρτζολέτα*, ἄρχισε νὰ ριζώνη, νὰ τὸν κυριεύη καὶ νὰ τὸν κἀνῃ σοδαρό. Ποιὸς ξέρει, ἀλήθεια, μήπως θὰ γίνονταν τώρα ἡ καλὴ ἀρχή, γιὰ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμον τὸ χειρότερον κακό, — ἡ φτώχεια; . . .

Εὐλογημένη λοιπὸν ἡ ὥρα κ' ἡ στιγμή!

*
*

Ἦσαν ἀπὸ ἕξ ἡμέρας, ὁ σιὸρ Γιαννάκης ὁ Κλοντηρᾶς, ἐν ἀπομυσημέρῳ πάλι, ξαναμάζωξε τοὺς δουλευτάδες του ἐπὶ τὴν αὐτὴ καὶ τοὺς εἶπε :

— Παιδιά, κάτὶ θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω. Μὰ νὰ μοῦ πῆτε τὴν ἀλήθεια: Εἴσαστε πῆλιν εὐτυχησμένοι τώρα ἀπὸ πρῶτα; Καταλαβαίνετε καμμία μεγάλη διαφορὰ ἐπὶ τὴν ζωὴ σας;

«Ὅχι» ἦταν ἡ ἀπόκριση. Μὲ τὸ καινούργιον σύστημα, ποῦ λειτουργοῦσε τώρα ἐπὶ μικρὴν φάμπρικαν, κάθε δουλευτῆς εἶχε εἰκοσιπέντε ὡς τριάντα φράγκα τὸ μῆνα παραπάνου. Τίποτα δὲν τοῦκᾶναν. Οὔτε τὰ καταλάβαινε. Στὸ ἴδιον καληόσπιτο ζοῦσε, τὸ στενόχωρο, τὸ ἴδιο φαῖ ἔτρωγε, τὸ μετριώτατο, καὶ τὴν ἴδιαν δουλειὰ ἔκανε, τὴ σκληρὴ καὶ τὴν τραχειὰ . . . Μόνο ποῦ ἡ γυναῖκά του, ἡ ἡ κόρη του,μποροῦσαν νὰ κάνουν δυὸ λοῦσα παραπάνου. Μὰ ἦταν αὐτὸ καμμία εὐτυχία; Κ' ἔτσι κι' ἄλλοιῶς φτωχοί, κ' ἔτσι κι' ἄλλοιῶς στενοχωρημένοι, πικραμένοι, δυστυχησμένοι.

Αὐτὰ ὅμως τὰ τρακόσια φράγκα, ποῦ μοιράζονταν οἱ συντρόφοι, ἔλειψαν ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τοῦ σιὸρ Γιαννάκη. Κι' αὐτὸς τὸ αἰσθάνονταν πολὺ, τὸ καταλάβαινε μὲ τὸ παραπάνου. Γιατὶ τὸ σπίτι του, τὸ καλομαθημένο, δὲν μποροῦσε πιά νὰ ζῆ ὅπως πρῶτα. Εἶχε ἀρχίσῃ ἡ οἰκονομία, ἡ στενοχώρια, ἡ στέρνηση, ἡ φτώχεια. Ὁ σιὸρ Γιαννάκης ὁ Κλοντηρᾶς, ὁ *μπερεσιάντης*, ὁ *καλοσενγάμενος*, ὁ φαμπρικάντης, εἶχε καταντήσῃ κι' αὐτὸς σὰν ἕνας δουλευτῆς! Μόνο ποῦ δὲν ἐδούλευε . . .

— Ἐδυστύχησα ἐγὼ, τοὺς εἶπε ἐπὶ τὸ τέλος, χωρὶς νὰ εὐτυχῆσετε καὶ ἐσεῖς. Τὸ σαπουναρεῖο εἶχε πρῶτα δέκα νομάτους δυστυχησμένους — ἄς ποῦμε, — ἑσᾶς κ' ἕνα μοναχὰ εὐτυχησμένο, ἐμένα. Τώρα ἔχει ἔντεκα, καὶ τοὺς ἔντεκα δυστυχησμένους! Ἀξίζει τὸν κόπο; Δὲν τὸ πιστεύω. Πάντα καλλίτερον εἶνε, γιὰ τὴν κοινωνία, γιὰ τὸν τόπο, γιὰ τὸν κόσμον, σὲ κάθε ἔντεκα ἀνθρώπου, νὰ εἶνε ἕνας εὐτυχησμένος — ἄς ποῦμε, — παρὰ κανέναν. Ἀφίνω τώρα — τὸ μοναχὸ μου διάφορο, — πὼς ἔδωγα κι' ὄνομα παλαβοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ, παιδιά, ξαναγυρίζουμε ἔς ἐκεῖνα ποῦ ξέραμε. Αὐτὰ τὰ εἰκοσιπέντε ἢ τριάντα φράγκα, ποῦ ἑσᾶς δὲν σᾶς κάνουν τίποτα σπουδαῖο, ἐμένα μοῦ χρειάζονται. Καὶ τὰ ξαναπαίρνω. Ὅποιος δὲν τοῦ ἀρέσῃ, ἄς πάη νὰ τὰ εὔρη ἄλλοῦ. Γεῖά σας!

— Ὅχι! ἐφώνηξε ὁ Ντάντος, — ὁ ἐργάτης ποῦ ἔκοθε πλάκες τὸ

σαποῦνι ἀφοῦ ξεραίνονταν ζτὴν τζιβιέρα — ἀμποδάτε τώρα ἡ Ντάνταινα, ποῦ λογάριάζε, τοῦτο τὸ μῆνα, νὰ κάμη ἓνα φόρεμα ἀπὸ μουσουλίνα!..

— Μὰ δὲν εἶπατε σεῖς οἱ ἴδιοι, ἀποκρίθηκε φεύγοντας ὁ σιὸρ Γιαννάκης, πὼς δύο λοῦσα παραπάνου δὲν εἶνε καμμία εὐτυχία; Ὁ Νικολὸς ὁ Τάταρης ἀναστέναξε, κουνώντας τὸ κεφάλι του.

« Δὲν ἦταν φώτιση Θεοῦ, εἶπε μέσα του ἦταν πείραξη τοῦ Διαόλου. Μωρέ, ιδέα μία βολὰ ποῦ μοῦρθε καὶ μένα! Ἄν ἔχη ἀκόμα ἐτοῦτος ὁ κόσμος καὶ λιγοστοὺς εὐτυχισμένους, γύρεφα νὰ τοὺς κάμω σάν καὶ ἡμᾶς! Μὰ γιατί; τί μοῦ χρωστᾶνε; Δὲν θὰ τὸ θέλῃ οὔτε ὁ Θεός, ἀφοῦ δὲν περισσεύει γιὰ ὅλους εὐτυχία. Νὰ ἡ φάμπρικὰ μας. Πλουταίνει ἓνα, μὰ δὲ μπορεῖ νὰ πλουτίσῃ ἔντεκα. Κι' ὅπως εἶνε ἡ μικρὴ τούτη φάμπρικα, ἔτσι θάνε κι' οὐλες ἡ ἄλλες στὸν κόσμο. Ὁ πλοῦτος μπορεῖ νὰ λείψῃ, — καὶ τὸ εἶδαμε, — μὰ ἡ φτώχεια ποτέ ».

Κ' ἡ σοσιαλιστικὴ ιδέα βγήκε ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ ἐργάτη, γιατί τὸ πείραμα τοῦδειξε πὼς ἦταν μιὰ χίμαιρα.

(Ἀθήναι, 10 Νοεμβρίου 1916)

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΛΙΓΑ, πολὺ ὀλίγα εἶναι τὰ ἑλληνικὰ ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα τόσον ὀρθῶς δικαιούνται νὰ ὀνομασθοῦν « Ἐθνικὰ » ὅσον ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν. Ὁ καθ' ὅλην τὴν διεσπαρμένην φυλὴν ἐμπορικὸς μας κόσμος, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν σταδιοδρομίαν, τὴν ἀκμὴν ἢ ἀτυχίαν, συνδέεται στενότερα ἢ δρᾶσις τῆς Τραπεζῆς αὐτῆς, εἶναι εἴπερ τις καὶ ἄλλος εἰς θέσιν νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ὑπῆρξαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἰδρύματος οἱ πόλοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων διήνυσεν τὴν οἰκονομικὴν τῆς τροχίαν. Ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν παλιμβουλον τύχην τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν δυνάμεων καὶ ἦλθον καὶ δι' αὐτήν, ὡς διὰ κάθε μεγάλῃν ἀλτρονιστικὴν ἐργασίαν, αἱ κρίσιμοι στιγμαί. Ἄλλ' ὑπῆρξε τόση ἡ ἐμπορικὴ τῆς εἰλικρίνεια, τόση ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου συμπάθεια καὶ ἐμπιστοσύνη, καὶ τόση ἡ ἐσωτερικὴ ἀσφάλειά τῆς ἡ προερχομένη ἀπὸ τὰς στερεὰς ρίζας τῆς, ὥστε δὲν ἐχρειάσθη παρὰ εἰς μοχλὸς — ἀλλ' ἰσχυρότατος — διὰ νὰ τὴν ἀνεγείρῃ καὶ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ἀκμὴν. Ὁ μοχλὸς αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ κ. Τζῶν Ἡλιάσος, ὁ νῦν Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς, ὅστις, εἰσελθὼν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ λειψαιμοῦντος ἰδρύματος ὡς θαυματουργὸς ἰχώρ,